

دَیْتِکِ هَایِ دَیْتِ سِدَانِ

مهارت های رهایی از سنت های غلط و خرافات در ازدواج و زندگی مشترک

۱۴۴۴ هـ

مهرآیة مرضیة طاهره آج بهاره نصیری آمنه بختیاری

www.sarbo.com

نشر قیسات

سرشناسه: طاهری، مرضیه، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور: بختک‌های دست‌ساز، مهارت‌های رهایی از سنت‌های غلط و خرافات در ازدواج و زندگی مشترک / مرضیه طاهری، بهاره نصیری، آمنه بختیاری، ویراستار: مرضیه نصیری.

مشخصات نشر: اصفهان، انتشارات قیسات، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۲۲۳ ص. ۲۲۴، ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س. م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰۰-۸۴۴۱-۳-۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه، ص: ۲۲۱-۲۲۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.

عنوان دیگر: مهارت‌های رهایی از سنت‌های غلط و خرافات در ازدواج و زندگی مشترک.

موضوع: خرافات - موضوع: Superstition

موضوع: خرافات -- جنبه های اجتماعی - موضوع: Superstition -- Social aspects

موضوع: خرافات -- ایران - موضوع: Superstition -- Iran

موضوع: خرافات -- جنبه های مذهبی -- اسلام

موضوع: Islam -- Religious aspects -- Superstition

شناسه افزوده: نصیری، بهاره، ۱۳۵۸ -

شناسه افزوده: بختیاری، آمنه، ۱۳۵۵ -

رده بندی کنگره: ۳۱۹۵ ب ۲۱۶ ط / BF1۷۷۵

رده بندی دیویی: ۳۹۸ / ۴۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۵۹۰۹۸

بختک‌های دست‌ساز (مهارت‌های رهایی از سنت‌های غلط و خرافات در ازدواج و زندگی مشترک)

نویسنده: مرضیه طاهری، بهاره نصیری، آمنه بختیاری

ویراستار: مرضیه نصیری، از «ویراستاران»

مدیر هنری: حامد مغروری

طراح جلد و صفحه آرا: زینب ربانی‌خواه

ناشر: قیسات

چاپ: اول، ۱۳۹۵

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

تارنما: www.mehrestan.ir

رایانامه: mehr@mehrestan.ir

سامانه: ۰۳۰۰۷۹۶۲۱۰۱۰۰

نشانی: اصفهان، خیابان مسجد سید، خیابان آیت الله زاهد، کوچه ۱۵، پلاک ۳۹

کد پستی: ۸۱۳۶۹۵۵۱۳۷

شماره تماس: ۰۳۱-۳۲۳۶۸۷۵۵، ۰۹۳۷۰۰۱۲۹۰۰

تمامی حقوق چاپ و نشر این اثر برای نشر قیسات محفوظ است.

سخن آغازین

با همه دشواری‌ها و ظرافت‌هایش، شیرین‌ترین کار عالم «تربیت» است و مهم‌ترین بستر تربیت، «خانواده». خانواده اگر «خانواده» باشد، تربیت شیرین می‌شود و طبیعی. همان‌طور که ما نفس می‌کشیم، در خانواده هم تربیت می‌شویم؛ بی‌آنکه به آن فکر کنیم و بدانیم چه می‌شود.

مرکز «احیاء اندیشه و سیره علوی» مجموعه‌ای است مردم‌نهاد و خدمتگزار در کارهای خیر. تمرکز این مرکز بر تربیت و تعلیم است، آن‌هم با رویکرد اسلامی و عقلانی و با محوریت زیربنایی‌ترین نهاد تربیت، یعنی خانواده.

وجهه‌ی همت ما مهارت‌آموزی به خانواده‌هاست و مایه حرکت ما استفاده هوشمندانه از ابزارهای حمایتی؛ از این رو، طرح «مهرستان» را پایه‌ریزی کردیم تا در پیمودن این مسیر مقدس، بتوانیم منظم و هدفمند و برنامه‌دار پیش برویم. «مهرستان» فقط مخفف «محصولات هنری رسانه‌ای» نیست، بلکه اسم مکانی است برای آموختن مهرورزی در خانه و گرمابخشی به کانون خانواده.

ابزار ما در این راه پرفراز و بی‌نشیب چیست؟ از بین همه راه‌های ممکن، با «یار مهربان» به یاری خانواده‌ها آمده‌ایم؛ با همان آشنای پرسخاوتی که صدها نسل بشر را معلم وار پرورده و فروتنانه با ذهن و ضمیرشان در هم تنیده است.

بله، با کتاب آمده‌ایم و بر این باوریم که با همه تنوع ابزارهای دیجیتال و گرایش جنون‌آمیز انسان امروز به آن‌ها، هیچ چیز جای کتاب را نمی‌گیرد! اثبات ساده این مدعا را در رشد کتاب‌های کاغذی، در همین سال‌ها و حتی در کشورهای صنعتی، می‌توان سراغ گرفت. خوشبختانه این یار مهربان، هنوز هم به آدم‌ها وفادار مانده و همچنان گنجینه سرشاری به‌شمار می‌رود که پاسخ‌گوی نیازهای رنگارنگ مخاطباننش است؛ همانند که مدتی است با این یار مهربان نامهربانی می‌کنیم!

به دنبال کار خیر زمین مانده‌ای بوده‌ایم که حضورمان را در این عرصه معنا ببخشد و جریانی بویا و اثری مانا به جای گذارد. سرانجام صد‌ها نفر ساعت پایش و پویش، به معماری طرح خانواده محور «مهرستان» انجامید که یکی از میوه‌هایش اکنون در دستان شماست.

با وسواسی خاص، اصول کیفی کار را تعیین کردیم تا شاخص ارزیابی باشند و بازتاب دغدغه‌مندی ما:

۱. تلاش فعالان این طرح و همه تولیدات آن، تمام وقت و تمام قد، در خدمت خانواده‌هاست و تمام آثار مکتوب بر محور نیازهای اعضای خانواده شکل می‌گیرد.

۲. گام‌های اجرایی را کاملاً علمی و منطقی طراحی کرده‌ایم تا از پشتوانه‌های محکم بهره‌مند باشد؛ برای نمونه، نرم‌افزار قدرتمند و جامع مدیریت سیستمی را در مسیر تصمیم‌سازی تصمیم‌گیران و آماده‌سازی آثار، به‌کار گرفته‌ایم.

۳. آثاری باید تولید و ترویج شوند که حقیقتاً مورد نیاز باشند و نوآورانه و مشکل‌گشایانه به طرح مسائل پردازند؛ از این رو، هم به درون مایه‌هایی عالمانه و مبتنی بر آموزه‌های دین اسلام توجه داریم و هم به قالب‌هایی شیوا و جذاب

در انتقال آن‌ها. انتظارمان تا بدان حد است که معادل و مشابهی برای آن آثار، براساس رویکرد انتخاب‌شده، برای انسان عصر حاضر به ویژه نسل جوان وجود نداشته باشد. در این راستا و برای دستیابی به گنجینه اطلاعات جامع در این موضوع، طرح «اطلس سواد خانواده» در دست تدوین است.

۴. فارغ از شهرت اسمی افراد، از نویسندگانی دعوت به همکاری کردیم که نه تنها از استانداردهای تعریف‌شده در طرح برخوردار باشند، بلکه توصیه‌های نکته‌سنجانه و موشکافانه درباره موضوع مدنظر را در انبان دانش و تجربه خویش انباشته باشند؛ البته از قلم جوان‌ترهای خوش‌آئینه نیز غافل نماندیم.

۵. غنای زیربنا و کیفیت روبنای «مهرستان» چنین اقتضا می‌کرد که متخصصان ممتاز در حوزه‌های مختلف را در زنجیره تولید مشارکت دهیم: بهره‌مندی از اطلاعات طرح جامع اطلس خانواده و هیئت علمی بصیر برای انتخاب موضوع و نویسنده، ارزیابان کاربرد و انتخاب افراد زیادی از میان جامعه مخاطب هر یک از کتاب‌ها برای ارزیابی آثار رسیده براساس شاخص‌های تعریف‌شده، هنرمندان طبع‌شناس برای یافتن نام کتاب‌ها و ویراستاران فعال‌ترین نهاد ویرایشی ایران، طراحان و صفحه‌آرهای خوش‌قریحه، نمونه‌خوانی چندباره آثار به منظور اصلاح ایرادهای احتمالی در مراحل پایانی، نیروهای متخصص در صنعت چاپ، چاپخانه‌های کارگشته و مجهز، فعالان حرفه‌ای در تبلیغ و اطلاع‌رسانی و مدیریت فروش، متفکران دلسوز برای انگیزه‌آفرینی و امکان‌سازی برای مطالعه کتاب و....

۶. گوشه چشمی هم داریم به میراث مکتوب گران‌بهای گذشتگان با موضوع خانواده، از راه بازآفرینی و بازنویسی آن‌ها متناسب با نیازها و اقتضائات انسان

معاصر، تا عطر نام و یادشان و خوشه چینی از خرمن معرفتشان، ذائقه مشتاقان را پرحلاوت کند.

۷. درست است که این طرح برای امکان تداوم بلندمدتش، باید از نظر منابع مالی مستقل و خودگردان باشد، اما به پشتوانه خیراندیشانی که چراغ این راه را روشن کرده‌اند، کاملاً غیرانتفاعی خواهد ماند و عوایدی را که احتمالاً به دست می‌آید، در فرایند تولید و ترویج آثار فاخر فرهنگی بازهزینه می‌کنیم. به این موضوع، در طرح مصوب و تمامی قراردادها تصریح شده است.

۸. بزرگ‌ترین معضل امروز ما در حوزه کتاب و کتاب‌خوانی، نبودن آثار فاخر و مناسب نیست؛ بلکه ضعیف بودن فرهنگ مطالعه در بین اقشار جامعه به ویژه خانواده‌هاست. بیگانگی تمامی فعالیت‌هایمان تنها به این سمت نشانه می‌رود که این آثار خوانده شوند و تراز مهارتی خانواده‌ها را در زندگی افزایش دهند. به همین منظور، طرح «مطالعه آثار» با توجه به راهبردهای عملی در بستر خانواده، تهیه شده و در حال پیگیری است.

۹. توجه داریم که بی‌اعتنایی به ابزارهای غیرکتابی، راهبرد درستی نیست؛ تولید کتاب‌های صوتی، محصولات تصویری، نرم‌افزارهای رایانه‌ای و تلفن همراه، حضور در شبکه‌های مجازی و اینترنتی، ترجمه آثار و... نیز مدنظر خواهد بود.

۱۰. برای تنومند شدن این نهال نوپا، نظارت مستمر و ارزیابی همه‌جانبه نیاز است. از ابتدا تا انتهای این طرح، بازخوردگیری و اصلاح مناسب و به موقع مشکلات احتمالی در دستور کار خواهد بود.

۱۱. طرح‌ها و برنامه‌های موفق دیگر فعالان در این عرصه‌ها را برای الگوگیری و مقایسه، رصد کرده و می‌کنیم. خود نیز یافته‌ها و برساخته‌هایمان را حاضریم

به رایگان پیشکش رهروان این وادی کرانه نابردار کنیم تا ضمن هم افزایی در
بینش ها و دانش ها، بتوانیم با موج آفرینی، خیراندیشان فرهنگی را متقاعد کنیم
که پا به این عرصه بگذارند.

آنچه خواندید، همه حرف هایی نبود که گفتنی بود؛ به قدر دقیقه های چندین
سال، حرف و تجربه و خاطره و نکته هست؛ اما نباید و نشاید که سخن آغازین
را به درازا بکشیم. فقط اینکه حساسیت موضوع و فرهیختگی خواننده، به ما
انگیزه می دهد که بارها و بارها درون مایه، قالب، مراحل تولید و توزیع را بازبینی
کنیم تا اثری فاخر و ارزشمند را تقدیم نگاه و نگرش بلند شما گرامیان نماییم
و مشتاقانه منتظریم تا با دریافت دیدگاه های شما سروران عزیز به آدرس
mehrestan@mehr.ir بیش از پیش مرهون مهربانی هایتان گردیم.

بر آستان جانانی سرسپاس فرود می آوریم که توفیق، رفیق طریقمان کرد تا
دوره امانت داده شده در مزرعه دنیا را به خوشه چینی از خرمن ارباب و اصحاب
فرهنگ و اندیشه بگذرانیم و آنگاه با لطفی دوچندان، ما را و مدار فضل بی کرانش
کرد تا در طرح پربرکت «مهرستان» بتوانیم بابت تولید و ترویج محصولات فرهنگی
و تربیتی، مدال افتخار برگردن بیاویزیم. آری، «تربیت و تعلیم» هدف اصلی
آمدن پیامبران و جان مایه کتاب های آسمانی بوده است: «يُرْسِلُكُمْ فِي الْغَايِبِ وَ يَعْلَمُكُمْ» و
ما نیز به راه پیمایی و نفس کشیدن در این وادی مفتخریم. از تک به تک سروران
ارجمندی که ذره پروری کردند و گام به گام مسیر را هم شانه ما شدند، به رسم
ادب، خاضعانه سپاسگزاریم.

عیشتان مدام، ایام به کام، عزت مستدام

مرکز احیاء اندیشه و سیره علوی

درآمد	۲۰
فصل اول: چیسے و چراپے سنت های غلط و خرافات	۲۳
درآمد	۲۵
مفهوم سنت	۲۷
معنای سنت در زبان عربی	۲۷
معنای سنت در زبان فارسی	۲۸
معنای سنت در قرآن کریم	۲۸
ویژگی های سنت	۳۰
انواع سنت	۳۱
شیوه های ترویج سنت حسنه	۳۳
مفهوم خرافات	۳۴
خرافات در لغت	۳۴
خرافات در اصطلاح	۳۵
انواع خرافه	۳۶
انواع خرافات از نظر زمانی	۳۹
انواع خرافات از نظر ابعاد اثرگذاری	۴۰
خرافات در بستر تاریخ	۴۳
زمینه های تاریخی خرافات	۴۳
تاریخچه خرافات در ایران	۴۴
ویژگی های خرافات	۴۸
نسبت دین و خرافه	۴۹
تفاوت های دین و خرافه	۴۹

پایداری خرافه‌های دینی	۵۲
دیدگاه اسلام درباره خرافات	۵۳
علل گرایش به سنت‌های غلط و خرافات	۵۵
۱. وابستگی هنجاری	۵۷
۲. واداری	۵۹
۳. بازداری	۶۰
۴. تسکین	۶۳
۵. انتقال شر یا بلاگردان	۶۵
۶. تلقین	۶۹
۷. تقلید کورکورانه	۷۱
۸. فرافکنی	۷۲
۹. روح تنبلی	۷۳
۱۰. سودجویی	۷۳
پیامدهای بافشاری بر سنت‌های غلط و خرافات	۷۵
زمینه‌سازی شرک	۷۵
ضربه‌زدن بر بیکره دین	۷۶
ناپودی امت	۷۷
دین‌گریزی	۷۷
اضطراب و احساس گناه	۷۸
زمینه‌سازی سست‌باوری	۷۹
بی‌توجهی به زمان در تفسیر دین	۸۰
اباحت‌گری	۸۰
فصل دوم: سنت‌های غلط و خرافات در ازدواج و خانواده	۸۵
درآمد	۸۷
مبحث اول: سنت‌های غلط و خرافات در مقدمات ازدواج	۹۱
بخت‌گشایی	۹۱
چلّه بریدن برای بخت‌گشایی	۹۳
نشانه‌های بخت	۹۴
خوابیدن بخت	۹۵

کارهایی که بدبختی می‌آورند	۹۵
اسفند و گشایش بخت	۹۶
آب دباغ‌خانه	۹۶
قفل زدن به ضریح امامزاده	۹۷
توصیه‌های دین برای بخت‌گشایی	۹۷
استخاره	۱۰۱
تفال به قرآن	۱۰۴
دعانویسی	۱۰۵
فال‌گیری	۱۰۷
مبحث دوم: سنت‌های غلط و خرافات در روند ازدواج	۱۱۰
خواسنگاری	۱۱۱
نشانه‌های ازدواج	۱۱۲
زمان ازدواج	۱۱۴
بررسی مسئله بدیمنی و خوش‌یمنی روزها برای ازدواج	۱۱۵
بدیمنی برخی روزها در آیات و روایات	۱۱۶
سیره ائمه اطهار <small>علیهم‌السلام</small> در خصوص خوش‌یمنی و بدیمنی روزها	۱۱۸
مراسم عروسی	۱۲۰
اتاق عقد	۱۲۳
باران روز عروسی	۱۲۵
حجله	۱۲۵
حمام عروسی	۱۲۶
تبرک‌دانستن دست نو عروس	۱۲۶
نان به کمر بستن عروس	۱۲۷
حنای شب حنابتندان	۱۲۸
نقش آینه در زندگی زنانه	۱۲۸
ازدواج مجدد	۱۲۹
ازدواج فامیلی	۱۳۰
نگاهی به موضوع ازدواج فامیلی در اسلام	۱۳۱
قربانی‌کردن	۱۳۲
خرافات ازدواج در سایر کشورها	۱۳۴

مبحث سوم: سنت‌های غلط و خرافات در زندگی مشترک	۱۳۷
پسرزایی	۱۳۸
اجاق‌کوری	۱۳۹
جلوگیری از سقط	۱۴۰
درمان نازایی	۱۴۱
آداب فرزندآوری در اسلام	۱۴۲
فرزند در رحم	۱۴۵
ویار	۱۴۶
وضع حمل	۱۴۸
تشخیص جنسیت	۱۵۰
جنسیت فرزند از دیدگاه اسلام	۱۵۳
تولد فرزند	۱۵۴
پس از تولد	۱۵۶
آداب ولادت فرزند در اسلام	۱۵۹
آداب زانو	۱۶۱
بدقدمی	۱۶۲
مرگ نوزاد	۱۶۲
آب چله	۱۶۳
آل و آل زندگی	۱۶۴
همزاد	۱۶۷
آمدنیامی فرزند	۱۶۸
ناف بریدن	۱۶۹
زبان بازکردن	۱۷۰
راه‌افتادن	۱۷۱
خوابیدن	۱۷۱
عقیقه‌کردن	۱۷۲
عقیقه از دیدگاه اسلام	۱۷۳
محافظت در برابر اجنه	۱۷۷
محافظت در برابر چشم‌زخم	۱۷۷
شورچشمی فرزند	۱۷۸

چشم‌زخم از دیدگاه اسلام	۱۷۸
راه‌های دفع چشم‌زخم	۱۸۲
دودکردن اسفند	۱۸۳
فواید اسفند از دیدگاه اسلام	۱۸۴
نخمرغ و چشم‌زخم	۱۸۶
تَطْيِير (فال بد)	۱۸۷
آینه‌بینی و آینه‌داری	۱۸۸
مرگ خویشان	۱۸۹

فصل سوم: راه‌های مواجهه با سنت‌های غلط و خرافات در ازدواج و خانواده **۱۹۳**

درآمد	۱۹۵
راه‌های مقابله با خرافه و خرافه‌گرایی	۱۹۶
۱. رشد عقلانیت و به‌کارگیری خرد و اندیشه	۱۹۶
۲. افزایش علم و آگاهی	۱۹۸
۳. فال نیک و دوری از تلقین بد	۱۹۹
۴. لزوم پیروی از رهبران آسمانی	۲۰۰
۵. توجه به تعالیم قرآن	۲۰۲
۶. نقش علما در مبارزه با خرافات	۲۰۴
۷. کسب دانش از منابع معتمد	۲۰۶
۸. خودداری از قبول یا انکار بی‌دلیل	۲۰۸
۹. توکل بر خداوند متعال	۲۰۹
۱۰. پیروی نکردن از اکثریت گمراه	۲۱۳
۱۱. مبارزه با رهبران فاسد	۲۱۴

خلاصه فصل ۲۱۵

نتیجه‌گیری ۲۱۶

کتابنامه ۲۲۱

